

Revisionsstrategi

2019 – 2022

Dokumenttyp: Revisionsstrategi

Antaget av: Kommunens revisorer

Status: Beslutad 2019-09-18

Giltighetstid: Mandatperioden 2019-2022

Diarienummer:	KS9 2019-44
Dokumentansvarig:	Peter Alexandersson
Adresserat till:	
Tidpunkt för aktualitetsprövning:	2023-01
Tidpunkt för senaste revidering:	2019-09-18
Relaterade styrdokument:	
Sökord:	

Innehåll

En demokratiskt förankrad revision	4
Den kommunala revisionens uppdrag och uppgift	4
Revisionsprocessen	6
Planera	6
Granska	7
Pröva	9
Sakkunnigbiträden	10
Kvalitetssäkring av revisionsprocessen	11
Kommunikation	11

En demokratiskt förankrad revision

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument, och en viktig del av den kommunala självstyrelsen. Revisorerna är en del av medborgarnas insyn i den kommunala verksamheten. En väl genomförd revision ska bidra till att stärka det demokratiska systemet och den kommunala verksamheten samt öka nyttan för medborgarna.

Kommunens revisorer är förtroendevalda, utsedda av fullmäktige, och granskar kommunens verksamhet, processer och funktioner. Revisionsuppdraget genomförs under offentlig insyn och i enlighet med God revisionsordning i kommunal verksamhet (skrift från SKL, Sveriges kommuner och landsting).

Revisorerna har främst en granskande roll men även en stödjande roll. Revisorerna arbetar långsiktigt, förebyggande och framåtsyftande för att nå största möjliga effekter. De har en fortgående kommunikation med fullmäktige och de nämnder som granskas. Opartiskhet och saklighet ska genomsyra revisorernas agerande, bedömningar och uttalanden.

Den långsiktiga inriktningen av revisionsarbetet och de strategier revisorerna väljer att arbeta utifrån under mandatperioden sammanfattas i en revisionsstrategi. Revisionsstrategin ligger till grund för revisorernas årliga planering.

Revisorernas inre förhållningssätt och arbetsformer behandlas i revisorernas arbetsordning.

Den kommunala revisionens uppdrag och uppgift

Revisorernas uppgift är enligt kommunallagen att årligen, i den omfattning som följer av god revisionsordning, granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas eller fullmäktigeberedningarnas verksamhetsområden. På samma sätt granskas verksamheten i kommunala bolag, stiftelser och föreningar genom de revisorer och lekmannarevisorer som fullmäktige valt. Uppdraget omfattar även enskilda förtroendevalda i dessa organisationer. Dessutom ska revisionens granskningar främja utvecklingen i kommunen.

För att effektivisera revisionen samordnas revisionen av kommunens verksamhet med revisionen av den verksamhet som drivs i andra organisationsformer.

Revisorerna lämnar varje år en revisionsberättelse till fullmäktige gällande resultatet av årets revision, och om de tillstyrker eller avstyrker ansvarsfrihet i nämnder och styrelser. För kommunala bolag lämnar lekmannarevisorerna en granskningsrapport.

I styrelser och nämnder granskar och bedömer revisorerna årligen:

- *Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt*
Det innebär att verksamheten lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Det innebär också att styrelsen och nämnderna har en styrning och uppföljning mot mål och beslut. Vidare innebär det att verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser och att den bedrivs med god ekonomisk hushållning utifrån fullmäktiges beslut
- *Om räkenskaperna är rättvisande*
Det innebär att redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning samt att de finansiella rapporterna - delårsrapport och årsredovisning - är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.
- *Om den interna kontrollen är tillräcklig*
Det innebär att det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner, som på en rimlig nivå säkerställer att:
 - verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
 - informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig
 - de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs

Lekmannarevisorerna i kommunala bolag granskar och bedömer årligen om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Revisorernas självständighet

Revisorerna slår vakt om sin självständighet i förhållande till dem som granskas, genom att självständigt

- välja vad som ska granskas,
- välja angreppssätt för granskningens genomförande,
- välja och anlita sakkunniga för granskningens genomförande,
- göra analys och bedömningar och framföra dessa,
- pröva och uttala sig om ansvarsutövandet för styrelse och nämnder.

Revisionsprocessen

Kommunens revisorer följer den revisionsprocess som är beskriven i god revisionssed:

För att ge struktur åt revisionsprocessen följer kommunens revisorer en revisionsmodell som beskriver hur revisionen ska planeras och genomföras under året. Utgångspunkten för revisionen är helhetssyn och oberoende.

För att revisionen ska bli effektiv bör alla granskningsinsatser planeras och genomföras så att de stödjer varandra. Varje granskning utgör en grund för årets bedömning i ansvarsfrågan.

Planera

Väsentlighet och risk

Enligt god revisionssed i kommunal verksamhet är riskanalysen revisionsprocessens grundstomme och utgör underlag för prioriteringar av granskningarnas inriktning och omfattning. Utgångspunkt är de uppdrag, mål och riktlinjer som getts av fullmäktige samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Analysarbetet sker löpande med en tydlig årlig avstämning. Det ska präglas av helhetssyn och aktualitet, och ske med perspektiv på den verksamhet som bedrivs av styrelser och nämnder. En viktig faktor att väga in vid riskanalysen är riskmedvetande och riskhantering hos de granskade.

Revisorernas bedömning av väsentlighet och risk tillsammans med erfarenheter från tidigare genomförda granskningar, uppföljning av tidigare granskningar samt lokal kännedom om verksamheten i kommunen ger underlag för planering av det granskningsarbete som ska genomföras det kommande året.

Att arbeta utifrån en riskanalys innebär att styrelser och nämnder varje år blir granskade i den omfattning som är motiverad, och att revisionsinsatserna inriktas mot områden som minskar risken för felaktiga bedömningar vid revisorernas prövning.

Revisionsplan

Revisorernas riskanalys ger underlag för planering av det direkta granskningsarbetet. Utifrån tilldelade resurser prioriteras de granskningsaktiviteter som är möjliga att genomföra. Inriktning och omfattning av granskningsarbetet samt fördelning av tillgängliga resurser dokumenteras i en årlig revisionsplan.

Kommunens revisorer har som målsättningen att den årliga planen ska kompletteras med en översiktlig planering för kommande år.

För varje revisionsprojekt görs en projektplan där syfte, revisionsfråga, avgränsning, tidplan mm. preciseras. Inget granskningsprojekt startas förrän revisorerna godkänt projektplanen för projektet.

Revisionsplanen omfattar även aktiviteter som hänger samman med granskningsarbetet till exempel information, utbildning och kommunikation med nämnder.

Granska

Kommunens revisorer genomför sin granskning så att den uppfyller fullmäktiges och därmed medborgarnas krav på objektivitet och saklighet. Revisionsarbetet präglas av öppenhet och respekt. Iakttagelser, konstaterade brister och förbättringsområden förmedlas löpande till ansvarig styrelse, nämnd och/eller tjänsteperson. Grundläggande i arbetet är att granska och genom detta stödja styrelse och nämnder i deras ansvarsutövande.

Den revisionsmodell kommunens revisorer använder innehåller alla de granskningsinriktningar som revisionen måste täcka in årligen för att få underlag inför prövningen av ansvarsfrågan och uttalandet i revisionsberättelsen.

Tillförlitlighet i redovisning, system och rutiner

Information som ligger till grund för styrning, uppföljning och kontroll skapas i en omfattande och alltmer komplex miljö. Väl fungerande kontroller i redovisning, system och rutiner är en förutsättning för att den information som ligger till grund för beslutsfattande är tillförlitlig. Granskning av väsentliga och riskfyllda delar av kommunens system och rutiner utgör även en viktig grund i bedömningen om räkenskaperna är rättvisande i årsredovisning och delårsrapporter.

Övergripande ansvarsutövande - Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen genomförs varje år för samtliga styrelser och nämnder. Den utgör en viktig del av den årliga granskningen, för att revisorerna ska kunna pröva om styrelser och nämnder fullgör sina uppdrag från fullmäktige. Här ingår uppbyggnad av system och verktyg för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering av verksamhet, ekonomi och måluppfyllelse samt att säkerställa att verktygen tillämpas på avsett sätt. Den grundläggande granskningen är inriktad på ansvarsutövandet, och för kommunstyrelsens ansvarsutövande ingår även uppsikten över all verksamhet.

Utgångspunkten är styrelsens och nämndernas ansvar för att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig och säker verksamhet genom aktiva beslut.

Genom att revisorerna löpande följer handlingar, protokoll och delårsrapporter speglas en bild av nämndernas ansvarsutövande. Ställningstagande tas också till hur uppdraget utförts, resultatet i förhållande till fullmäktiges uppdrag och mål samt hur detta återredovisas till fullmäktige. Inom ramen för den grundläggande granskningen för revisorerna dialog och utfrågningar om styrelsernas och nämndernas styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen.

Årsredovisning och delårsrapporter

Granskning av årsredovisningen, inklusive den sammanställda redovisningen, och delårsrapport per augusti ska genomföras varje år. Revisorerna bedömer om resultaten i årsredovisning och i delårsrapport överensstämmer med fullmäktiges mål.

Det är av demokratiskt intresse att årsredovisningen ger en rättvisande bild av hur skattemedlen omvandlas till service i den kommunala verksamheten.

Fördjupade projekt

Granskningen av det övergripande ansvaret kompletteras med fördjupade revisionsprojekt där revisorerna mer ingående granskar utvalda delar. För att bedöma effektiviteten och kvaliteten i styrelser och nämnders årliga verksamhet räcker det inte med att enbart övergripande granska ansvarsutövandet eller de verksamheter som nämnden ansvarar för.

Fördjupade projekt kan ske både inom en enskild nämnds/styrelses verksamhetsområde och kommunövergripande. Projekten kan belysa både verksamheter, funktioner och processer. Även kommungemensamma funktioner och processer är föremål för revisorernas granskningar.

Tillsammans med övriga granskningsinsatser ska dessa fördjupade projekt, ge en bild av hur kommunen och dess nämnder, bolag m.fl. fullgör sina uppgifter.

Intern kontroll

Fullmäktige beslutar om mål och riktlinjer för verksamheten samt fastställer nämndernas organisation och verksamhetsformer. Styrelsen leder och samordnar kommunens verksamhet samt har uppsikt över nämnderna och den verksamhet som drivs i andra organisationsformer.

Nämnder och styrelser ska inom sina områden se till att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, riktlinjer och föreskrifter samt också se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Detta innebär att nämnden/styrelsen själv ansvarar för att ha en ändamålsenlig styrning och tillräcklig intern kontroll inom sitt ansvarsområde. Det innebär också att de även ska ha tillräcklig intern kontroll över externt upphandlad verksamhet. En riskbedömning bör vara vägledande för utformning av internkontrollen inom varje nämnds/styrelses verksamhet.

Revisorerna prövar om den kontroll som görs är tillräcklig. Prövning av intern kontroll ingår i varierande omfattning i alla granskningar.

Uppföljning

Uppföljning av att revisionens påpekanden och synpunkter beaktas och åtgärdas sker löpande vid de periodvis återkommande granskningarna, vid årliga avstämningar med politisk ledning och vid behov genom särskilt beslutade uppföljningsgranskningar. Det är viktigt att följa nämndernas beslut av genomförda granskningsinsatser. Detta beaktas löpande via handlingar och protokoll under revisionsplanering, i granskningsarbetet och vid träffar med styrelse och nämnder.

Pröva

Prövning av ansvarstagandet

Samtliga under året genomförda granskningar ger tillsammans ett underlag för revisorernas prövande av ansvarstagandet i styrelsen och nämnder.

Revisorernas prövning av ansvarstagandet omfattar all verksamhet och riktas mot styrelse, nämnder, fullmäktigeberedningar och enskilda förtroendevalda i dess organ. Genom de av fullmäktige utsedda lekmannarevisorerna/revisorerna sker motsvarande prövning av bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Rapportering

Rapportering är ett sammanfattande begrepp som inom ramen för revisionsprocessen omfattar en rad olika skriftliga och muntliga aktiviteter. Här avses revisionsberättelse, lekmannarevisorernas granskningsrapporter, revisionsberättelser från av fullmäktige utsedda revisorer i andra organisationsformer, kommunalförbund och de sakkunnigas revisionsrapporter.

Revisionsberättelser för respektive nämnd lämnas årligen, vid den tidpunkt fullmäktige beslutar. Revisionsberättelsen omfattar:

- information om uppdraget och utgångspunkterna
- om nämnden bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt
- om den interna kontrollen är tillräcklig
- ett uttalande om målen
- ett uttalande om ansvarsfrihet tillstyrks eller avstyrks samt grunder för detta för varje granskat organ
- framställan om eventuella anmärkningar riktas mot nämnder och fullmäktigeberedningar samt de enskilda förtroendevalda i dess organ – grunden till anmärkningen ska anges

Revisorerna lämnar också en revisionsberättelse för Linköpings kommun, vid den tidpunkt fullmäktige beslutar, vilken omfattar:

- ett uttalande om räkenskaperna är rättvisande
- sammanfattning av nämndernas och styrelsens revisionberättelse
- ett uttalande om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om avseende god ekonomisk hushållning
- en redogörelse för resultatet av årets revision

Revisorerna framför också eventuella hinder för att genomföra granskningar enligt god revisionssed samt informerar om eventuella inskränkningar i granskningsuppdraget på grund av jäv eller val med undantag.

De sakkunnigas revisionsrapporter bifogas till revisionsberättelsen för hela kommunen. Rapporterna lämnas också löpande under året.

För kommunala bolag sammanfattar lekmannarevisorerna årets granskning och sin prövning av ansvarstagandet i en granskningsrapport som lämnas till styrelsen före årsstämman. Granskningsrapporterna lämnas även till kommunfullmäktige enligt särskild ordning.

Revisionsåret är avslutat när fullmäktige prövat och fattat beslut i ansvarsfrågan.

Sakkunnigbiträden

Kommunen revisorer ska biträdas av sakkunniga med god kunskap om kommunal verksamhet, förvaltning och organisation och dess förutsättningar t ex gällande lagstiftning. Det unika i den kommunala revisionen är innehållet i den revisionsuppgift som beskrivits men också arbetsformerna som präglas av samspelet mellan de förtroendevalda och de sakkunniga. Revisorerna styr, som uppdragsgivare, omfattning och inriktning på de sakkunnigas insatser genom att fastställa revisionsplan för året och projektplaner för enskilda granskningar.

Rapporter lämnas till revisorerna som beslutar hur dessa ska kommuniceras med berörd styrelse och nämnd.

De sakkunnigas revisionsrapporter bifogas revisorernas skrivelser, som sammanfattar kommunens revisorers bedömning vid varje avslutad granskning.

Kvalitetssäkring av revisionsprocessen

Målet för revisorernas arbete är att revisionsprocessen ska ge ett tillförlitligt resultat, som respekteras av de olika parterna i kommunorganisationen liksom av medborgarna.

Kommunens revisorer ska tydligt visa hur revisorerna arbetar, hur styrelser och nämnder bedöms och utifrån vilka kriterier bedömningen görs.

Revisionsprocessen ska vara tydlig och uppfattas som objektiv och tillförlitlig.

Revisorerna följer Starevs vägledning för kvalitetssäkring av revisionen och de sakkunniga följer Skyrevs rekommendationer.¹

De sakkunnigas metoder ska bygga på öppenhet och saklighet. Genom dialog med granskade bör förståelsen öka både för utformningen av revisionsprocessen och för tillämpade metoder och resultat av revisionsprocessen. Kommunens revisorer avser att förbättra kvalitet och säkerhet i sina prövningar av ansvarsfrågan genom ett utvecklat samarbete med andra kommuners och regioners revisorer.

Kommunikation

I samband med större granskningar diskuterar revisorerna alltid med nämndens eller styrelsens presidium och tjänstepersonsledning. Revisorernas ambition är att i så stor utsträckning som möjligt avrapportera och diskutera granskningsresultaten med hel nämnd.

Revisorer deltar i introduktion och avrapportering av revisionsprojekt. Det innebär en nära dialog med företrädare för nämnd och förvaltning om vad som kommer att granskas och vilka iakttagelser som gjorts, vilket kan bidra till ökad acceptans för revisorernas bedömningar och förslag.

Revisorerna deltar gärna i samverkansprojekt, där så är möjligt utan att riskera revisorernas oberoende ställning.

¹ Skyrev är yrkesrevisorernas branschorganisation och Starev är ett samarbetsorgan för förtroendevalda revisorer i kommuner och regioner där det finns egna revisionskontor.